

“Yaxşı ki, müəlliməm”

Oruc MUSTAFAYEV

Son illər ölkəmizdə təhsil sahəsində aparılan ardıcıl və məqsədyönlü işlər gənc nəslin təlim-tərbiyəsini özünün həyat amalı sayan müqəddəs peşə sahibləri olan müəllimlərin nüfuzunun yüksəlməsi ilə müşayiət olunmadadır. “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nda nəzərdə tutulmuş hədəflərə nail olmaq üçün Təhsil Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində müəllimliyə etimad günü-gündən artmaqdadır. Bu, özünü həm ali məktəblərə qəbulda müəllimliyi seçənlərin sayının artmasında, həm də pedaqoji kontingentin gəncləşməsində göstərir. Təhsil itimayiyətində böyük rəğbətə qarşılanan müəllimlərin iş qəbulu imtahanı isə onlarla istedadlı gəncin həyatını məktəblə bağlayıb. Onlardan biri də gənc müəllim Aysel Əlizadədir.

“Balaca uşaqlara dərslər deyən müəllim”

- Müəllimliyə necə gəldiniz? Seçiminizdə müəyyən ənənə və ya öz istəyiniz əsas faktor oldu?

- Hər uşağın özünü gələcəkdə görmək istədiyi bir obraz, mütləq ki, olur. Mənim xəyalımı qurduğum obraz isə müəllimlik idi. Yadımdadır, həyətdə uşaqlarla oyun oynayan zaman mən hər zaman o oyunda müəllim olurdum, özümün balacaları yığıb uşaq ağılı ilə dərslər keçirdim. Və məktəbə getdikdən sonra ibtidai sinifdə bu fikrim artıq qətişirdi. O zaman müəllimliyi ixtisaslara ayırma bilməyəcək yaşda olduğuma görə “Böyükdə kim olacaqsan” sualına hər zaman “Balaca uşaqlara dərslər deyən müəllim” cavabını verirdim. Və o oyunlar və xəyallardan məqsədlərim yarandı. Mən indi o balaca Aysel üçün bir vaxt əlçatmaz gələcək, xəyalımı qurduğu ibtidai sinif müəllimiyəm.

Qorxularım var idi... birdən uşaqlar məni sevməyə?

- İlk dərslərinizi necə xatırlayırsınız? Dərslərinizə baş tutacağına əmin idinizmi?

- İlk pedaqoji fəaliyyətimə 2017-ci ildə Şəmkir rayon Zəyəm qəsəbəsindəki 1 nömrəli məktəbdə ərizə yazaraq sentyabrın 24-ü müddətli müqavilə ilə başlamışdım. Qorxularım var idi. Mənə yad olan qəsəbə, tanımadığım insanlar, uzun zamanlı uzaqlaşdığı rayon həyatı... Birdən uşaqlar məni sevməyə, dərsləri idarə etməyi bacara bilməsəm kimi fikirlər ilə ilk dərslər günü çox tez getmişdim məktəbə. Sadəcə bildiyim tək şey 4-cü siniflərə dərslər deyəcəyim idi. Və elə birinci mərtəbədə təsadüfən dərslər deyəcəyimi uşaqlarla qarşılaşdım, onlar da gələcək yeni müəllimlərinin yolunu gözləyirlərmiş. Məni o qədər sevgi, doğma münasibət ilə qarşıladılar ki, qorxularım elə həmin anda yox oldu. Sanki bir-birini illərlə tanıyırmış kimi başladığım ilk dərslərimiz. İlk dərslər günü özümə söz vermişdim ki, nə olsa belə, mən öz vicdanımı itirməyəcəyəm və unutmayacağam ki, mən də 6-7 il əvvəl onlar kimi o partalarda əyləşən şagird idim. Mənə, gənc müəllim olaraq pedaqoji

Aysel Əlizadə: “Sevgi uşaqlarla ünsiyyət qura bilməyin ən qısa yoludur”

fəaliyyətə başlamaq gəncliyin bizə verdiyi özəllikdir. İlk gündən tək dərslər dediyim sinfin deyil, digər şagirdlərin də diqqətini cəlb edən, sevgiləri qazana bilməyim buna əyani sübutdur.

- Dərslərdə elə anlar oldumu ki, sinifdə uşaqları ələ ala bilmədiniz və dediniz, “qurtardı, mən bir də məktəbə gəlməyəcəyəm!” Belə bir hissə yaşadınızsa, sizi təkrar məktəbə qayıtaran nə oldu?

- Düzinü desəm, belə bir hissə heç vaxt yaşamadım. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, ilk günlərdə belə halların ola biləcəyindən qorxurdum. Ancaq sinif otağına girdiyim ilk anda ona şahid oldum ki, doğrudan da, yaradılmışların içində dünyanın ən saf və təmiz uşaqlardır. Sevgi uşaqlarla ünsiyyət qura bilməyin ən qısa, ən təmiz və ən güvənli yoludur. Onların şəxsiyyətinə

Əgər dəyərlilik başqa birinə mənfi təsir edərsə, oturub həmin dəyərlə şagirdimi başa salıram ki, “bilirəm, bunu istəyərək etmədin, ancaq gələnlərdə daha diqqətli ol”. Həmin vaxt qışqırmaq onlarda yalnız qorxu, nifrət kimi hissə yarada biləcəyini düşünürəm.

- Bugünkü uşaqları necə xarakterizə edərdiniz?

- Müasir dövrimiz internet əsridir və bugünkü uşaqların diqqətini cəlb etmək, onlarda maraq yaratmaq olduqca çətindir. Biz əgər hər hansı məlumatı böyüklərimizdən soruşuruqsa, bugünkü uşaqlar internetdə axtararaq özləri tapır. Buna görə bizim üzərimizə böyük məsuliyyət düşür. Hər gün daha çox heyran qalırıq müasir dövrün uşaqlarına. Nə qədər qorub səslənsə də, bizim vaxtımızda belə deyildi uşaqlar. Və ilk gündən şa-

- Sizcə, müəllimin nüfuzu hansı faktorlardan asılıdır?

- Müəllimin nüfuzunun, ilk növbədə, onun özündən asılı olduğunu düşünürəm. “Müəllim oxumadığı gün ölür” fikrini çox sevirəm. Müəllim sinifə hakim olmağı bacarmalı, şagirdlərinə, ətrafına hörmət etməli və daim yenilik axtarışında olmalıdır. Ən əsası isə hər kəsə sevgi ilə yanaşmalıdır. Əks halda, müəllim özünü hörmətdən salır və nəticədə müəllim nüfuzunun itirildiyini görürük. Müəllim nüfuzunu özü itirməyə başlasa, onu heç kəs qaldıra bilməz. Ancaq son zamanlarda sosial şəbəkələrdə müəllim adına xələf gətirməyə çalışan qüvvələr görürük. Baş verən xoşagəlməz bir hadisə müəllim hüquqlarının tapdalanmasına, müəllimin hörmətdən düşməsinə gətirib çıxarır. Dərslərdən sonra baş verən

Aysel Əlizadə 1995-ci ildə Şəmkir rayonunda anadan olub. 2001-2005-ci illərdə Şəmkir rayonu Düyərli kənd 2 nömrəli tam orta məktəbdə təhsil alıb. Daha sonra ailəsilə birlikdə Bakı şəhərinə köçdüyündən təhsilini Xətai rayundakı 64 nömrəli tam orta məktəbdə davam etdirib. 2012-ci ildə orta məktəbi bitirərək Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin “İbtidai sinif müəllimliyi” ixtisasına qəbul olunub. 2018-ci ildə müəllimlərin iş qəbulu müsabiqəsində iştirak edərək 55 balla Şəmkir rayon Düyərli kənd 2 nömrəli tam orta məktəbdə ibtidai sinif müəllimi kimi pedaqoji fəaliyyətə başlayıb.

İmtahana hazırlaşanlara demək istəyirdim ki, ətrafınızı dinləməyin, mükəmməl hazırlaşın, keçidi keçmək üçün yox, yüksək bal yığmaq üçün çalışın və nəticəsinə görə rəhbərsiniz.

“Ucqar kəndlərdə bizə daha çox ehtiyac var”

- “Şəhərdə işləyən” və yaxud “rayonda işləyən” müəllim. Siz bu cür yanaşmalara necə baxırsınız?

- Hər iki mühitdə yaşayan və gedib-gələn insan kimi deyirdim ki, 10 il əvvəl baxanda indi o fərq xeyli azalıb. Artıq rayonlarda işləməyə Bakıdan yetərincə gənc müəllimlər gəlir. Mən şəmkirli olsam belə, ailəm yaşayış məntəqəsində qaldığı üçün Şəmkir rayonda qaldığı üçün dərslər deyirəm. Və mən onları razı salmağı bacardım. Mən hər zaman düşünürəm ki, yüksək bal yığan müəllimlərin böyük hissəsi şəhəri seçir. Ucqar kəndlərdə isə bizə daha çox ehtiyac var. Gəlib kəndlərdə saf uşaqları görsələr, düşünürəm ki, burdan getmək istəməz heç kəs. “Şəhərdə işləyən” və “kənddə işləyən” müəllim müqayisəsini isə heç sevmirəm. Əvvəllər bəlkə də, karyerada irəli getmək, inkişaf etmək üçün şəhərdə yaşamaq, işləmək mütləq idi. İndi rayonlarda gənclərin inkişafı üçün o qədər gözəl şərait yaradıblar ki, bacarığı olan hər kəs irəli gedə bilər. Şəmkiri misal çəkmək istəyirdim - burada yüksək bal ilə işləməyə gələn müəllimlər hər zaman diqqət mərkəzindədir. Yəni düşünürəm ki, yaxşı müəllim olmaq üçün yer önəmli deyil, bilik və bacarıq önəmlidir.

- Bir gənc müəllim kimi təhsil sistemimizdə baş verən dəyişikliklərə münasibətiniz?

- Bir gənc müəllim olaraq hər zaman təhsil sahəsində aparılan islahatları, baş verən dəyişiklikləri mütəmadi izləyirəm. Və belə deyirdim ki, təhsil sahəsində baş verən yeniliklər ölkəmizin, təhsilimizin inkişafı üçün olduqca böyük əhəmiyyət kəsb edir. Yaxın keçmişə nəzər salsaq görürük ki, əvvəllər kənd təhsili və şəhər təhsili arasında böyük fərq var idi. İndi bu fərqi aradan qaldırdığını düşünürəm.

Ən böyük inkişafı isə müasir dövrün uşaqlarına baxanda görmək mümkündür. Bugünkü uşaqlar hər-tərəfli inkişaf edir və onların dünyagörüşü artır. Hər il 700 bal yığan abituriyentlərimizin, dünyanın nüfuzlu universitetlərinin təqaüdünü qazanan gənclərimizin sayının artması, beynəlxalq olimpiadalarda şagirdlərimizin əldə etdikləri medallar bir daha sübut edir ki, Azərbaycan təhsili günü-gündən inkişaf etməkdədir. Bunu deyilən sözlər, verilən vədlər deyil, görülən işlər, qazanılan uğurlar göstərir. Əlbəttə, həyatda hər şey 100% nəticə verəcək, yaxşı olacaq və hər kəs bəyənmək deyər bir qayda yoxdur. Önəmli olan gözəllikləri, inkişafı görə bilmək və təhsilimizi dünyanın ən qabaqcıl ölkələrinin təhsil səviyyəsinə qaldırmaq üçün çalışmaqdır.

“Müəllim adına layiq olmaq üçün daha çox çalışıram”

- Müəllimlik sizə nə verdi? Sizi fəaliyyətinizdə motivasiya edən nədir?

- Mən iş həyatıma başladığım ilk gündən müəllimə necə dəyər verildiyini, müəllimin necə əziz tutulduğunu, ilk növbədə, ətrafında gördüm. Nəse öyrənmək üçün mənə baxan gözəllər, kiçik hədiyyələrə sevinən uşaqlar gördəndə bir daha “Yaxşı ki, müəlliməm” deyirəm. İlk gündən məktəb rəhbərliyi, kollektiv məni hər iki məktəbdə çox yaxın qarşıladı. Və öz işini düzgün quran rəhbərlər, qayda-qanunun hökmü sürdüüyü məktəbdə işləmək mənim üçün ən yaxşı motivasiyadır. Fevralın 1-də Gənclər Günü münasibətilə nazirimiz Ceyhun Bayramovun gənc müəllimlərlə görüşünə dəvət almağımı isə mənim üçün ən böyük stimuldur. O görüşdə bir-birindən dəyərli həmkarlarımı tanıdım. Təhsil naziri Ceyhun Bayramovun gənc müəllimlərə göstərdiyi qayğı, diqqətin şahidi oldum. Bu isə mənə söz-lə ifadə edə bilməyəcəyim qədər böyük motivasiya verdi. O görüşdən sonra müəllimlik adına layiq olmaq üçün daha çox çalışıram. Və hər gün Təhsil Nazirliyinin rəsmi facebook səhifəsində bir müəllim kimi öz şəklimi gördəndə daha da ruhlanıram.

hərmət etsəniz, heç vaxt hörmət-sizlik görməyəcəksiniz. Mən də hər zaman belə etdim.

- Uşaqlarda dərslər marağı necə yarada bilərsiniz? Sizcə, uğurlu dərslər nümunəsini necə yaratmaq olar?

- Müəllim olsam belə, mən də sabahkı dərsləmə 1 gün əvvəldən hazırlıq görürəm. İlk növbədə, keçəcəyim dərsləri necə maraqlı edəcəyimin yollarını axtarıram, bunun üçün kitablardan, internetdən istifadə edirəm. Dərslər zamanı ən böyük məqsədim-şagirdlərimin dərslərdən yorulmaması, əyləncəli bir şəkildə mövzunu mənimsəmələridir. Fəal təlim üsullarından istifadə edirəm, tez-tez yarışlar keçirirəm. Yarışın qaliblərinə hədiyyələr təqdim, hər günün sonunda 3 şagirdi günün qalibi elan edirəm. Və beləliklə, dərslərimiz monotonluqdan çıxaraq əyləncəli hala gəlir.

“Uşaqlarda dəyərlilik yox etməyə çalışsaq düzgün şəxsiyyət yetişdirə bilmərik”

- Dərslərdə dəyərlilik edən uşaqlar varmı və onlarla necə dil tapırsınız?

- Əlbəttə ki. Ancaq mən düşünürəm ki, uşaqlarda dəyərlilik təmizləmə yox etməyə çalışsaq heç vaxt düzgün şəxsiyyət yetişdirə bilmərik. Mənim üçün dəyərlilik anlayışı başqadır. Dərslər vaxtı səslənən şagirdi mən dəyərlilik adlandırmırdım, deməli, mən dərslər yetərincə maraq yaratmamışam ki, səslənir.

girdlərimə hər zaman, ilk növbədə, fikirlərini deməkdə sərbəst olmalarını öyrətməyə çalışıram. Fikirlərini deməkdə sərbəst olsalar, hər zaman uğur qazanacaqlarını düşünürəm.

“Müəllim oxumadığı gün ölür” fikrini çox sevirəm”

- Uğurlu müəllim kimdir və o, hansı keyfiyyətlərə malik olmalıdır? Özünüzü uğurlu müəllim hesab edirsinizmi?

- Uğurlu müəllim, ilk növbədə, öz peşəsini sevən, öz işini vicdan ilə yerinə yetirən, şagirdləri ilə bəzən öz çərçivəsini dağıdaraq dost olmağı bacaran, dərsləri girdiyi anda çıxmağı üçün vaxta baxmayan, həmin dərsləri faydalı olmağı üçün nələrdən istifadə edəcək baxan, vəzifəsinin yalnız dərslər deməklə bitmədiyini dərk edən, yeri gələndə şagirdlərinin dərslərini, problemlərini dinləməyi bacaran, onlarla gülüb-ağlamağı bacaran, mühakimə etməzdən əvvəl dinləməyi bacaran, illər keçsə də unudulmayan şəxsiyyətdir. Və mənə görə şagirdlərimin bir-birləri ilə müqayisə edən, etdikləri kiçik səhvlərə görə böyük cəzalarla onları cəzalandıran, vicdanını, şəxsiyyətini itirən biri heç vaxt uğurlu müəllim ola bilməz. Mən hal-hazırda özümü uğurlu müəllim hesab etmirəm, mən bu peşədə hələ yeni cücməyə başlayıram. Bu yolda etdiklərim, edə biləcəklərimin yanında çox kiçik qalır. Uğurlu olub-ola bilməyəcəyimi isə illər deyəcək.

hadisələrə görə də müəllimlər günahkar hesab edilir. Unutmayaq ki, təhsil yaxşı müəllimlə yox, yaxşı ana və ata ilə başlayır. Hər mənfə halların səbəbini müəllimlərdə görmək də düzgün olmaz. Buna görə, düşünürəm ki, müəllimin nüfuzunun qorunmasında bütün cəmiyyətin üzərinə müəyyən qədər məsuliyyət düşür.

“Biliyə verilən qiyməti görürdüm”

- Təhsil Nazirliyi MİQ imtahanlarını keçirir. Siz bu imtahanların əhəmiyyətini gənc müəllimlər üçün necə qiymətləndirirsiniz?

- Yuxarıda qeyd etdiyim uşaqlıq arzumu - müəllim olmaq istəyimi mənim üçün böyük təhlükə kimi qaldırmaq istəyirdim. Universitet vaxtı mənə deyirdilər ki, onsuz da işə qəbul olmaq mümkün deyil, biliyə qiymət verilmir, bax, biz neçə ildir ali məktəbi bitirmişik və işsizik. Ancaq bu fikirlər məni ruhdan salmadı. Çünki mən universitet vaxtı da təhsil sistemimizin nə qədər şəffaf olduğunu, biliyə verilən qiyməti görürdüm. 2017-ci ildə MİQ-də 46 bal yığmışdım. 2018-ci ildə isə 55 bal yığaraq məqsədimə çatdım və ətrafımdakı o mənfə fikirləri məhv etdim. Hal-hazırda ətrafımda 40 yaşlı olan, müəllimliyi bitirən insanlar var ki, imtahana hazırlanırlar. Və hər biri mənə stimuldur aldıklarını, edə biləcəklərimin yanında çox kiçik qalır. Uğurlu olub-ola bilməyəcəyimi isə illər deyəcək.